

مالیات شرکت ها چیست؟ نحوه محاسبه مالیات اشخاص حقوقی

نویسنده : حسابدانان

مدت زمان مطالعه : ۱۰ دقیقه

سطح : متوسط

پیش نیاز : ندارد

دسته بندی : مالیات

تاریخ : ۲۰ / ۰۴ / ۱۴۰۳

* فهرست مطالب :

- ۱ - مقدمه
- ۲ - طبقه بندی اشخاص حقوقی از لحاظ مشمولیت
- ۳ - مالیات و نرخ مالیات اشخاص حقوقی
- ۴ - اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی چیست؟
- ۵ - مالیات اشخاص حقوقی چگونه محاسبه میگردد؟
- ۶ - معافیت ها و موارد غیر مشمول مالیاتی اشخاص حقوقی
- ۷ - مهلت ارسال اظهارنامه مالیات اشخاص حقوقی
- ۸ - جریمه عدم ارسال اظهارنامه مالیات

۱ - مقدمه

اگر بخواهیم نگاهی به اقتصاد جامعه و کشور داشته باشیم، متوجه این موضوع میشویم که چرخه ی اقتصادی کشور با وجود اشخاص حقوقی است که پا برجاست. به همین دلیل قوانین و مقررات فراوانی برای آن ها در نظر گرفته شده است. به تبع همین امر در قوانین مالیاتی نیز باید ها و نبایدهایی برای این اشخاص ذکر شده است، که به تکالیف مالیاتی معروف است.

مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی یکی از پایه های اخذ مالیات در کشور می باشد که فصل پنجم از باب سوم قانون مالیات های مستقیم یعنی مواد قانونی ۱۰۵ تا ۱۱۸ مربوط به اشخاص حقوقی است.

در همین راستا به منظور اینکه این اشخاص تکالیف مالیاتی خود را رعایت، میزان مالیات بر درآمد عملکرد خود را پرداخت و صورت وضعیت مالی و صورت سود و زیان خود را در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار دهند، ملزم به تنظیم اظهارنامه مالیاتی می باشند.

طبقه بندی اشخاص حقوقی از لحاظ مشمولیت



۲ - طبقه بندی اشخاص حقوقی از لحاظ مشمولیت

در ابتدا به تعریف شخص حقوقی می پردازیم :

مرجع آموزشی حسابداری؛ واحد مالی کارفرمایان
شخصیت حقوقی از اصطلاحات علم حقوق است. اشخاصی مانند گروه‌ها، جمعیت‌ها، موسسات، سازمان‌ها و... که وجود طبیعی ندارند و دارای وجود فرضی و اعتباری می‌باشند، اشخاص حقوقی هستند. این اشخاص دارای اطلاعاتی مانند شناسه ملی، کد ثبت، کد اقتصادی و .. را دارا می‌باشند. همچنین این اشخاص دارای حقوق تکالیف و اموالی هستند که به طور کلی از اموال و حقوق و دارایی افرادی که آن را تشکیل می‌دهند، جداست و دارای کلیه حقوق و تکالیفی می‌باشند که قانون برای اشخاص حقیقی شناخته است. مگر آن چه که ملازمه با

طبیعت و فطرت و سرشت انسانی دارد و مختص انسان است مانند حقوق و وظایف ابوت و بنوت.

برای مطالعه بیشتر درباره مالیات [مقاله اظهارنامه مالیات صاحبان مشاغل+](#)
[آموزش تصویری ارسال اظهارنامه مالیاتی](#) را مطالعه کنید.

در قوانین مالیاتی، اشخاص حقوقی چه تکالیفی دارند؟

مطابق بند ۴ و ۵ اولین ماده قانون مالیات های مستقیم اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات می باشند:

۱- هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می نماید.

۲- هر شخص غیر ایرانی (اعم از حقیقی یا حقوقی) نسبت به درآمدهایی که

در ایران تحصیل می نماید و همچنین نسبت به درآمدهایی که بابت

واگذاری امتیازات یا سایر حقوق خود و یا دادن تعلیمات و کمک های فنی

و یا واگذاری فیلم های سینمایی (که به عنوان بها یا حق نمایش یا هر

عنوان دیگر عاید آنها می گردد) از ایران تحصیل می کند.

برخی از اشخاص حقوقی هم هستند که این افراد مشمول مالیات نیستند و به

اصطلاح غیر مشمول مالیاتی تلقی می شوند :

۱ - وزارتخانه ها و موسسات دولتی ;

۲- دستگاه هایی که بودجه آنها وسیله دولت تأمین می شود ;

۳ - شهرداری‌ها و دهیاری‌ها

۴ - بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی دارای مجوز معافیت از طرف حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری

البته این کلیات اشخاص غیر مشمول هست و در این مقاله نیازی به توضیحات بیشتر متون قانونی این مواد نداریم.



۳- مالیات و نرخ مالیات اشخاص حقوقی

در حال حاضر سه قانون مهم مالیاتی در کشور ما پا برجاست و در حال اجرایی شدن می باشد :

۱- قانون مالیات های مستقیم

۲- قانون مالیات بر ارزش افزوده

۳- قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مودیان

در باب موارد اول و دوم این قوانین در راستای دریافت مالیات بر درآمد و دارایی و دیگری جهت مالیات بر مصرف وضع شده است. اما در رابطه با قانون سوم قرار نیست تا مالیات جدیدی از اشخاص حقوقی اخذ شود. وجود آن صرفاً در جهت انجام تکالیف مالیاتی جدید و شفاف سازی مالیاتی است.

• شنیدن پادکست نظام مالیاتی در سال ۱۴۰۲

مالیات انواع مختلفی دارد و در قوانین مالیات ایران، مالیات به دو دسته مالیات های مستقیم و غیرمستقیم تقسیم بندی می شود که هر کدام از آنها نیز شامل مالیات های مختلفی هستند.

مالیات اشخاص حقوقی را می توانیم زیر گروه مالیات های مستقیم معرفی کنیم، چرا که پرداخت کننده مالیات برای سازمان امور مالیاتی شناخته شده و قابل رهگیری است.

بخش عمده ای از وصولی های سازمان امور مالیاتی کشور را اشخاص حقوقی تشکیل می دهند.

جمع درآمد شرکت ها و درآمد ناشی از فعالیت های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران تحصیل می شود، پس از

وضع زیان‌های حاصل از منابع غیرمعاف و کسر معافیت‌های مقرر به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد، مشمول مالیات به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪) خواهند بود.

۴ – اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی چیست؟

در یک کلام : مهم ترین سند مالیاتی هر کسب و کار

اظهارنامه مالیاتی مجموعه فرم‌ها و اطلاعاتی است که مودیان مالیاتی در خصوص فعالیت اقتصادی خود به سازمان مالیاتی ارسال می‌کنند. ماده یک آیین‌نامه ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم به شماره ۲۳۰۷۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۰۴/۱۲ که به آیین‌نامه تحریر دفاتر مشهور است؛ اظهارنامه مالیاتی را این چنین تعریف کرده است :

براساس این ماده: « اظهارنامه مالیاتی فرمی است به منظور اظهار درآمدها، هزینه‌ها، دارایی‌ها، بدهی‌ها، سرمایه، معافیت‌ها، درآمد مشمول مالیات، مالیات، بخشودگی مالیاتی و همچنین اطلاعات هویتی و مکانی حسب مورد که برای مالیات اشخاص حقوقی و اشخاص حقوقی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم، بر حسب نوع و حجم فعالیت اشخاص مذکور مطابق نمونه‌هایی که توسط سازمان، تهیه و اعلام می‌شود.»

این موضوع که چه نوع اظهارنامه ای، به چه روشی و تا چه زمانی می بایست ارسال گردد در ادامه ی مقاله به آن خواهیم پرداخت.



۵- مالیات اشخاص حقوقی چگونه محاسبه میگردد؟

در بند های بالاتر درباره ی نرخ مالیات اشخاص حقوقی صحبت کردیم، در نتیجه درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی، در نرخ ثابتی ضرب می شود که آن نرخ ۲۵ درصد می باشد .

اولین نکته ای که باید به آن توجه داشت این است که مالیات از رقم درآمد مشمول مالیات اخذ می شود نه از میزان فروش .

برای مثال اگر درآمد مشمول شرکتی معادل ۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال باشد ، مالیات آن شرکت ۲۵۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال می باشد.

در مورد اشخاص حقوقی ایرانی غیر تجاری که به منظور تقسیم سود تأسیس نشده‌اند، در صورتی که دارای فعالیت انتفاعی باشند، از مأخذ کل درآمد مشمول مالیات فعالیت انتفاعی آنها مالیات به نرخ مقرر در این ماده وصول می‌شود. اگر شرکتی چه ایرانی یا خارجی مالیات‌هایی را قبلاً پرداخت کرده باشد (برای مثال مالیات علی الحسابی را که برای واردات پرداخت می‌کنند) با رعایت مقررات مربوط از مالیات متعلق کسر خواهد شد و اضافه پرداختی از این بابت قابل استرداد است.

از محصول رایگان صورت حساب الکترونیکی (قسمت دوم) برای کسب اطلاعات بیشتر در خصوص ارسال صورت حساب الکترونیکی دیدن فرمایید.

۶- معافیت‌ها و موارد غیر مشمول مالیاتی اشخاص

حقوقی **آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان**

معافیت‌ها همیشه یکی از جذاب‌ترین موضوعات مالیاتی بوده است. قانونگذار برای اشخاص حقوقی نیز معافیت‌هایی را در نظر گرفته است که شاید به دلیل گستردگی نتوان به طور کامل آن‌ها را بیان کرد اما مهم‌ترین این موارد را در این مقاله آورده ایم. این موارد عبارتند از:

۱ - اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی نسبت به سود سهام یا سهام شرکت در یافتی از شرکت های سرمایه پذیر مشمول مالیات دیگری نخواهند بود. بدین منظور که اگر شرکتی در سهام شرکت دیگری سرمایه گذاری کرده باشد مانند شرکت های بورسی، بابت سود سهامی که دریافت می کند، مشمول مالیات دیگری نیست.

قانونگذار برای شرکت های تعاونی نیز معافیتی در نرخ مالیاتی در نظر گرفته است:

درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکت ها و اتحادیه های تعاونی متعارف و شرکت های تعاونی سهامی عام مشمول بیست و پنج درصد (۲۵٪) تخفیف از نرخ موضوع این ماده می باشد. برخی از عزیزان این مورد را اشتباه برداشت می کنند و بر این باورند که این ۲۵٪ مطابق کامل نرخ مالیاتی است. در صورتی که این طور نیست. این تخفیف به صورت زیر لحاظ می گردد .

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

$$25\% * 25\% = 6.25\%$$

$$25\% - 6.25\% = 18.75\%$$

یکی دیگر از مشوق های معروف قانون برای اشخاص حقوقی تبصره ۷ ماده ۱۰۵ قانون مالیات های مستقیم است.



مهلت ارسال اظهارنامه مالیات اشخاص حقوقی

در این تبصره ذکر شده است که : به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد ابرازی مشمول مالیات اشخاص موضوع این ماده نسبت به درآمد ابرازی مشمول مالیات سال گذشته آنها، یک- واحد-درصد و حداکثر تا پنج واحد-درصد از نرخ های مذکور کاسته می شود. شرط برخورداری از این تخفیف تسویه بدهی مالیاتی سال قبل و ارائه اظهارنامه مالیاتی مربوط به سال جاری در مهلت اعلام شده از سوی سازمان امور مالیاتی است.

البته در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ این تبصره دستخوش تغییراتی گردیده و محدودیت بیشتری برای آن اعمال شده است.

طبق بند الف تبصره ۶ قانون بودجه ۱۴۰۳ : در تبصره (۷) ماده (۱۰۵) و تبصره ماده (۱۳۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۳/۱۲/۱۳۶۶ بعد از عبارت «ده درصد (۱۰٪)» عبارت «مآزاد بر چهل درصد (۴۰٪)» اضافه می‌شود. معافیت ناظر به مواد مذکور صرفاً نسبت به درآمد مشمول مالیات ابرازی برای عملکرد سالهای ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ قابل اعمال است.

همچنین معافیت هایی در مواد ۱۳۲ و ۱۳۹ ق.م.م نیز برای این اشخاص در نظر گرفته شده است که در مقاله ی دیگری به تشریح آن خواهیم پرداخت.

۷ - مهلت ارسال اظهارنامه مالیات اشخاص حقوقی

طبق [ماده ۱۱۰ قانون مالیات های مستقیم](#)، اشخاص حقوقی مکلف اند اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان متکی به دفاتر و اسناد و مدارک خود را حداکثر تا چهار ماه پس از سال مالیاتی همراه با فهرست هویت شرکا و سهامداران و حسب مورد میزان سهم‌الشرکه یا تعداد سهام و نشانی هر یک از آنها را به اداره امور مالیاتی که محل فعالیت اصلی شخص حقوقی در آن واقع است تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند. پس از تسلیم اولین فهرست مزبور، تسلیم فهرست تغییرات در سنوات بعد کافی خواهد بود. محل تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات اشخاص حقوقی خارجی و موسسات مقیم خارج از ایران که در ایران دارای اقامتگاه یا نمایندگی نمی‌باشند، تهران است.

البته ممکن است بنا به دلایل مخلفی در برخی سال ها این موعد زمانی برای چند روز یا چندین ماه تمدید گردد که در این صورت موعد اعلام شده آخرین فرصت برای ارسال اظهارنامه مالیاتی است. طبق بخشنامه شماره ۱۴۰۳/۰۴/۰۹ مورخ ۲۰۰/۲۳۳۵۷ د در باب این موضوع از طرف سازمان امور مالیاتی ابلاغ گردیده است که نشان می دهد که اظهارنامه اشخاص حقوقی امسال تمدید نخواهد شد.

• دیدن [ورکشاپ رایگان حقوق و دستمزد ۱۴۰۳](#)

۸ - جریمه عدم ارسال اظهارنامه مالیاتی

در صورتی که مودی اظهارنامه مالیاتی خود را ارسال نکند مشمول جرائم سنگین و غیر قابل بخشودگی خواهد شد.

جرایم مربوط به عدم ارسال اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی عبارت است از:

الف) جریمه عدم تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر: ۳۰ درصد مالیات متعلقه

ب) جریمه عدم تسلیم ترازنامه و صورت سود و زیان (فقط برای اشخاص

حقوقی و حقیقی گروه اول موضوعیت دارد) : ۲۰ درصد مالیات متعلقه

همچنین در صورت عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر قانونی (برای اشخاص حقوقی تا ۴ ماه پس از پایان سال مالی) کلیه معافیت ها و مشوق های مالیاتی لغو می گردد.

در صورتی که مالیات متعلقه در مهلت مذکور پرداخت نگردد نیز جریمه ای معادل ۲/۵ درصد مبلغ مالیات به ازای هر ماه تاخیر تعلق می گیرد.

لازم به ذکر است طبق بند ۶ ماده ۲۷۴ قانون مالیات های مستقیم عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی در ۳ سال متوالی از مصادیق جرم مالیاتی محسوب شده و مشمول مجازات های درجه ۶ قانون مجازات های اسلامی می باشد.

طبق آخرین مقررات برای اشخاص حقوقی که میزان دارایی آنها بیش از ۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال و یا درآمد های آنها بیش از مبلغ ۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال باشد، مکلف به تهیه و ارائه صورت های مالی حسابرسی شده می باشد و عدم

تسلیم آن جریمه ای معادل ۲۰٪ مالیات متعلقه به همراه خواهد داشت.

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان
مطابق ماده ۲۷۲: « سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است تا پایان دی ماه هر سال نسبت به اعلام آن گروه یا گروههایی از اشخاص حقیقی و حقوقی که علاوه بر شرکت های موضوع بندهای (الف) و (د) ماده واحده « قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی» مصوب سال ۱۳۷۲ براساس نوع و یا حجم فعالیت آنها ملزم به ارائه صورت های مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی یا موسسات حسابرسی عضو

جامعه حسابداران رسمی ایران، همراه با اظهارنامه مالیاتی و یا حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از مهلت انقضای ارائه اظهارنامه می‌باشند را از طریق مقتضی (درج در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار و یا سامانه الکترونیکی مربوط) به اطلاع این گروه از اشخاص برساند. علاوه بر آن سازمان یادشده می‌تواند اشخاص حقیقی و حقوقی معینی را به صورت موردی مشمول حکم این ماده نماید، که در این صورت موضوع مشمول اشخاص یادشده باید با ابلاغ کتبی تا پایان دی‌ماه هر سال به آگاهی آنها برسد. اشخاص حقیقی و حقوقی مزبور که سال مالی آنها بعد از اعلام سازمان یادشده آغاز می‌شود، مشمول حکم این ماده خواهند بود. در صورت ارائه نکردن گزارش حسابرسی مالی موضوع این ماده در مهلت مقرر، علاوه بر تعلق جریمه معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات متعلق، درآمد مشمول مالیات آنها طبق مقررات این قانون از طریق رسیدگی تعیین خواهد شد.»

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

[فایل PDF مقاله](#)

[فهرست کامل مقالات](#)